DEN INTERNATIONALE ØKONOMISKE SITUATION

VALUTAKONVERTIBILITETEN

Siden sidste oversigt blev udsendt i begyndelsen af december 1958, har begivenhederne i den internationale økonomi taget en retning, som var antydet i oversigten. Den forudsete gennemførelse af sterlings konvertibilitet overfor dollar er trådt i kraft på et endnu tidligere tidspunkt end ventet, og ikke blot den vesttyske mark, men også den franske franc og de fleste andre vesteuropæiske valutaer er fulgt med i konvertibilitetspolitikken i de sidste dage af december måned. Den hermed trufne beslutning indebærer i de fleste vesteuropæiske lande, at valutaudlændinge frit kan omveksle de valutatilgodehavender, som de løbende indtjener, til dollars.

Muligheden for konvertering af vesteuropæiske valutaer til dollars vil vel ikke få særlig vidtrækkende følger i retning af at skabe uligevægt i betalingerne mellem dollarområdet og Vesteuropa – havde det været tilfældet, ville ingen have turdet gennemføre konvertibiliteten. Den er tværtimod at opfatte som en *konstatering* af, at betalingsligevægt er til stede, eller snarere, at der synes at være et stadig overskud i Vesteuropas betalinger over for dollarlandene.

Den afgørende begivenhed, der har ført Vesteuropa og de til Vesteuropa knyttede oversøiske områder frem til at turde tage springet til konvertibiliteten, skete allerede i efteråret 1949, da de fleste vesteuropæiske lande nedskrev deres valutaer med 30 % over for dollar. I 1950–51 greb Koreakrigen og dens økonomiske følger forstyrrende ind i de virkninger, som devalueringerne tilsigtede i retning af forbedring af Vesteuropas dollarbalance. I de derpå følgende år blev det derimod stedse mere tydeligt, at dollarmanglen var på retur, til trods for at Marshallhjælpen i denne periode var under afvikling. I de senere år er guld- og dollarreserverne uden for U. S. A. vokset ganske betragteligt, og Suezkrisen, som nodvendiggjorde en ekstraordinær brændselsimport fra Amerika til Vesteuropa, bragte kun en kortvarig afbrydelse – fra efteråret 1956 til sommeren 1957 – i nettoindtjeningen af dollars. Siden sommeren 1957 har verden uden for U. S. A. atter haft en betydelig og vedvarende tilvækst i guld- og dollarreserverne, og tilvæksten har været jævnere fordelt end tidligere, idet ikke blot de i

forvejen valutastærke lande som Vesttyskland, Schweiz og Belgien, men også sterlingområdet, de skandinaviske lande, Italien og Holland har fået deres dollarreserver forøget.

Adgangen til at konvertere vesteuropæiske valutaer til dollars medfører ikke i sig selv nogen ændring af de vesteuropæiske landes nettoindtjening af dollars, dersom man ikke er i stand til at bruge dollars man tilveksler sig, til indkøb af varer fra dollarområdet eller til kapitaleksport til den øvrige verden i videre udstrækning end hidtil. En hel del varer kan allerede importeres fra dollarområdet på de vesteuropæiske landes dollarfrilister og det bliver følgelig kun i det omfang, dollarimportens liberalisering *forøges*, at der bliver tale om en belastning af Vesteuropas dollarbalance. Men til en sådan liberalisering giver konvertibiliteten imidlertid de enkelte lande en stærk tilskyndelse, thi i det omfang et land allerede har liberaliseret importen af en vare fra andre OEEC-lande, kan det uden ekstra valutaudlæg frigive importen af varer fra dollarområdet – og i visse tilfælde vil varerne kunne købes billigere derfra end fra OEEC-området, således at der kan blive tale om en valutabesparelse. Hvis det pågældende land som følge af denne liberalisering af dollarimporten får underskud på sin dollarbalance, kan det dække dette underskud ved at konvertere en del af sit løbende valutaoverskud over for de andre lande, der er gået over til konvertibiliteten, til dollars.

Prøven på, om konvertibiliteten bliver en succes, bliver derfor, om en frigivelse af importen af dollarvarer kun vil føre til en *beskeden* importforøgelse fra dollarområdet – som blot vil reducere det hidtidige dollaroverskud noget – eller om Vesteuropa viser sig ikke at være konkurrencedygtig over for U. S. A., således at importen derfra svulmer voldsomt op og genskaber situationen fra de første efterkrigsårs dollarnød. Den første situation forekommer mest sandsynlig.

Danmark har i de senere år haft et betydeligt overskud i de løbende betalinger over for dollarområdet – tilstrækkeligt til at dække afdragsbetalinger på gammel dollargæld og afbetaling i dollars af gæld til Den europæiske Betalingsunions medlemslande samt derudover til forøgelse af nationalbankens dollarreserve. En sådan positiv dansk dollarbalance lå langt udover, hvad man herhjemme forestillede sig for ti år siden. Da regeringen ved Marshallplanens iværksættelse i 1948 udarbejdede »Danmarks langtidsprogram«, betonede den stærkt betydningen af, at der i fremtiden åbnedes mulighed for, at Danmarks valutaoverskud over for sterlingområdet kunne konverteres til dollars, som vi kunne bruge til at dække vort dollarunderskud med. I dag er vi nået til en situation, hvor der sandsynligvis ikke vil blive brug for denne mulighed, nu den er tilvejebragt, for det første fordi vi ikke har brug for at veksle til dollars, for det andet fordi vi ikke har noget sterlingoverskud at omveksle.

Når de vesteuropæiske landes importrestriktioner over for dollarområdet i løbet af den nærmeste fremtid bliver ophævet eller i hvert fald lempet betydeligt, kan man spørge, om Europas økonomiske politik ikke vil blive tvunget ind i en mere kontraktiv – efterspørgselsdæmpende – retning i fremtiden. Der føres i U. S. A. en tilbageholdende økonomisk politik for at bekæmpe løn- og prisstigning – en politik, som medfører en betydelig arbejdsløshed, en stor uudnyttet kapacitet i erhvervslivet og en tendens til faldende import. Man kunne måske derfor vente, at afviklingen af forskelsbehandlingen af importen fra dollarområdet ville fratage de vesteuropæiske lande det vigtigste middel, der hidtil har sat dem i stand til at føre en selvstændig konjunkturpolitik.

Man må imidlertid her erindre, at i de senere år har man ikke i noget betydende omfang benyttet importreguleringen over for dollarområdet i den europæiske konjunkturpolitik. De lande, der i løbet af 1956–57 oplevede en forringelse af deres dollarreserve, især England, men f. eks. også Danmark, foretog ikke nogen nedskæring af deres licensudstedelse over for dollarområdet, men klarede valutaproblemet gennem en almindelig kontraktiv politik med kreditstramning, højere skatter m. v. England gjorde dette for at tilvejebringe forudsætningerne for en overgang til konvertibiliteten og havde dermed allerede givet afkald på at føre en selvstændig konjunkturpolitik af samme art som tidligere (som f. eks. i 1953–54, da det forrige amerikanske konjunkturtilbageslag blev uden virkninger for Vesteuropas økonomi, fordi England sammen med Frankrig førte en målbevidst ekspansiv politik, der satte hensynet til en voksende produktion, beskæftigelse og levestandard over risikoen for en midlertidig svækkelse af guld- og dollarreserverne).

Der er to omstændigheder, der tværtimod gør det troligt, at de vesteuropæiske landes økonomiske politik i de kommende år vil få et mere ekspansivt præg end i 1956–58. Dels er de ganske ekstraordinære forhold, der gjorde sig gældende i denne periode – Suez-krisen og tillidskrisen omkring sterling i efteråret 1957 – overstået og Vesteuropas og sterlingområdets dollarreserver atter inde i en stød vækst, og dels forekommer det sandsynligt, at et egentligt internationalt penge- og kapitalmarked vil opstå. Sker dette, vil de vesteuropæiske lande kunne styrke deres dollarreserver ved at optage kreditter i U. S. A., Vesttyskland, Schweiz eller andre europæiske lande med betydelige dollarbeholdninger – kreditter af langfristet eller kortfristet karakter alt efter som et betalingsbalanceunderskud regnes for at være af strukturel eller mere forbigående karakter. Hermed ville man da være i en situation, der mere ligner tilstanden for første verdenskrig end situationen i perioden 1914–58. For Vesttysklands vedkommende er det gennem myndighedernes politik – senest forbundsbankens grandiose kredittilbud til Frankrig i de sidste dage af december 1958 – åbenlyst, at

man er indstillet på at hjælpe det øvrige Vesteuropa med at imødegå depressive virkninger på nabolandenes økonomi af det tyske valutaoverskud.

EPUs OPHÆVELSE

Med de vesteuropæiske landes overgang til dollarkonvertibilitet blev Den europæiske Betalingsunion (EPU) ophævet. Denne union har i sin eksistensperiode siden midten af 1950 været af stor betydning, især ved at gøre det lettere at frigøre handelen mellem de vesteuropæiske lande for den bilaterale (tosidige) karakter, som den havde haft i de første efterkrigsår. Denne betydning har været knyttet dels til den clearing mellem de forskellige valutaer, der er foregået i EPU, dels til den automatiske kreditordning, der har eksisteret. Fra starten kunne medlemslandene trække på unionen mod relativt beskedne indbetalinger i guld eller dollars; senere er reglerne blevet strammet, og i de senere år krævedes 75 % dollardækning ved træk på unionen.

Unionens betydning for samhandelen illustreres måske bedst derigennem, at flere af dens førende medlemslande, således bl. a. England, Vesttyskland, Frankrig, Italien og Holland, snart har stået i debet, snart i kredit. Unionens eksistens har betydet, at lande, der midlertidigt havde underskud i betalingerne over for Vesteuropa, ikke behøvede at skride til så drastiske modforholdsregler i form af en almindelig efterspørgselsdæmpende politik, som de ellers ville være tvunget til, og EPU har derfor været med til at skabe baggrund for den meget betydelige økonomiske vækst, der har kendetegnet Vesteuropa igennem hele perioden op til 1957.

SANERING AF FRANKRIGS ØKONOMI

Med de begivenheder, der er sket i Frankrig omkring årsskiftet, træder det nu tydeligt frem, at der efter den parlamentariske omvæltning i maj 1958 ikke blot indtraf en ændring i fransk udenrigspolitik og i selve demokratiets former, men at også *den økonomiske politik* er ændret – fra et stærkt restriktionsagtigt og planøkonomisk til et overvejende liberalistisk præg.

I perioden fra 1955 til maj 1958 forsøgte man fra de skiftende regeringers side at bekæmpe den kraftige konjunkturopgangs betalingsbalanceforringende virkninger gennem et netværk af specielle indgreb – først indførelsen af en serie indviklede statstilskud til nedbringelsen af en række detailpriser for at holde lønniveauet i skak og bevare konkurrenceevnen over for udlandet, og derefter, da dette alligevel ikke lykkedes, indførelsen af udstrakte eksportsubsidier for de fleste varegrupper; endelig, da heller ikke

dette var nok til at løse betalingsbalanceproblemet, suspenderedes liberaliseringen af importen fra OEEC-landene fuldstændigt i juni 1957.

Da de Gaulle dannede regering i foråret 1958, var administrationen netop ved at lægge sidste hånd på importbevillingsplanen for 2. halvår 1958. I overensstemmelse med den afgåede regerings synspunkter gik planen ikke ud på den genindførelse af liberaliseringen, som Frankrig havde forpligtet sig til ved dens suspension et år før, men indebar tværtimod en drastisk nedskæring af licensudstedelsen. En af den nye finansminister Pinays første handlinger blev (som omtalt i Økonomi og Politik 1957, nr. 1) at forkaste denne plan og udarbejde en ny, hvorefter licenserne omtrent opretholdtes på samme niveau som i 1. halvår. Allerede ved denne lejlighed viste Pinay sin modstand mod de protektionistiske retninger, men om nogen egentlig liberalistisk foranstaltning var der naturligvis ikke tale; forudsætningerne herfor var endnu ikke tilvejebragt.

Indtil december 1958 herskede der stor uvished om, hvilken økonomisk politik regeringen ville slå ind på. Frankrig stod over for at skulle tage det første skridt til virkeliggørelsen af det europæiske fællesmarked den 1. januar 1959 – indebærende toldnedsættelser på 10 % og forhøjelse af importkontingenter over for fællesmarkedslandene –, og man havde stadig forpligtelsen til at genindføre liberaliseringen over for OEEC-landene hængende over hovedet. Samtidig havde landet vedvarende et betragteligt underskud på betalingsbalancen; dette dækkedes ganske vist for øjeblikket gennem en tilbagestrømning af kapital, som under de foregående års mistillid til francen var blevet skjult i udlandet, men en sådan kapitaltilførsel kunne man ikke gøre regning på i længden.

Et sagkyndigt udvalg, nedsat af regeringen med departementschef *Jacques Rueff* som formand, afgav i begyndelsen af december betænkning indeholdende en vidtgående plan til sanering af fransk økonomi. Denne plan blev holdt strengt hemmelig og offentliggjordes først ved nytår. De foranstaltninger, der så overraskende sattes i værk mellem jul og nytår, er næsten identiske med Rueff-udvalgets plan, og betydningen af dette udvalgsarbejde vil muligvis til sin tid kunne sammenlignes med den skelsættende udvalgsrapport, hvormed professor Erhard og hans medarbejdere 10 år tidligere lagde grunden til den økonomiske reform i Vesttyskland.

Udvalgsrapporten slutter med følgende betragtninger:

»Gennemførelsen af denne plan vil være vanskelig, da den berører talrige interesser og vil støde på heftig modstand. Vi har alligevel udarbejdet planen ud fra den overbevisning, at vort land ikke har andet valg end at gennemføre en fuldstændig økonomisk sanering, der kan hidføre en varig stabilitet, eller at vende tilbage til et kaos, hvorunder alle valutareserver vil udtømmes. Næsten alle vore nabolande har formået at løse deres finan-

sielle problemer. Vi kan ikke affinde os med den tanke, at alene Frankrig skulle være ude af stand til at løse sine problemer. Vor plan er et uløseligt hele; visse enkeltheder kan ændres, men planen kan ikke sættes i værk brudstykkevis; man kan ikke nøjes med en halv genopbygning af en sammenstyrtende bygning. Planen vil kun lykkes, såfremt landet forstår, at ingen anden udvej gives[1]).«

Antoine Pinay gik fuldt ind for planen og opnåede i løbet af december måned, hvad der ikke nogensinde tidligere er sket: at få de Gaulle til at tage afgørende stilling til den økonomiske politik (det var således ikke sket i de Gaulles tidligere regeringsperiode i midten af 1940'erne, da statsbudgettet viste voldsomt underskud og inflationen tog fart).

De afgørende beslutninger blev taget på et kabinetsmøde, der begyndte den 26. december om eftermiddagen og sluttede den følgende nat. Under debatten truede socialisterne med at udtræde af regeringen, og landbrugsministeren og andre ministre repræsenterende landbefolkningen strittede imod de byrder, som planen pålagde landbruget; men til slut vandt Pinay regeringens enstemmige tilslutning.

Hovedpunkterne i saneringen er følgende:

1. Francen nedskæres med 15 %, ensbetydende med en forhøjelse af kurserne på udenlandsk valuta med 17½%. Samtidig gøres francen konvertibel over for dollar.

2. Foruden at gennemføre toldnedsættelserne og importkontingentforhøjelserne over for medlemmerne af fællesmarkedet i overensstemmelse med Romtraktatens regler liberaliseredes 90 % af importen fra OEEC-landene – en højere liberaliseringsgrad end nogensinde tidligere i efterkrigsperioden – og 50 % af importen på dollarområdet. Endvidere nedsættes de fleste toldsatser over for alle lande med 1/10.

3. Hvis fagministrenes budgetforslag for 1959 var blevet fulgt, ville statens finansieringsbehov (d. v. s. det beløb, staten måtte hente på lånemarkedet eller trække i kreditter hos bankerne for at dække det beløb, hvormed statens udbetalinger oversteg indbetalingerne) være blevet 1200 milliarder francs – efter den nye kurs svarende til 17 milliarder kr. – mod ca. 600 mld. francs i 1958. Dette ville have været en stærk ekspansiv impuls til den franske økonomi og sandsynligvis have medført en yderligere belastning af betalingsbalancen. Gennem besparelser og nye skatter blev finansieringsbehovet for 1959 skåret ned til knap 600 milliarder francs.

Besparelserne består væsentligst i ophævelse af en mængde statstilskud til nedbringelse af forbrugerpriserne og til landbrugerne samt i nedbringelse af statsvirksomhedernes underskud. Det drejer sig om afskaffelse af subsidierne for kul, brød, chokolade, ris og mælk og forhøjelse af statsbaner-

[1]) Citeret efter Neue Zürcher Zeitung 31. dec. 1958.

Det franske Statsbudget.

	Mld. francs		
	1957 (regnskab)	1958 (skøn)	1959 (budget)
Civile drifts- og anlægsudgifter samt gældsafdrag	3037	3459	3722
Militær- og krigsskadesudgifter	1584	1610	1749
Udlån og tilskud til boligbyggeri og andre investeringer m.v.	466	462	718
Udgifter i alt	5087	5531	6189
Indtægter	4130	4931	5602
Finansieringsbehov	957	600	587

nes og postvæsenets takster samt øgede kontingenter til socialforsikringerne. Alt ialt reduceres statens udgifter til subventioner til det halve eller med 170 mld. francs.

309 mld. francs skaffes gennem skatteforhøjelser, der omfatter aktieselskabsskatterne, den personlige indkomstskat og tobaks- og vinafgifterne.

4. Pris- og lønpolitikken ændres, idet man afskaffer den automatiske lønregulering efter pristallet, som var gældende for store grupper af arbejdere og funktionærer, og ophæver de indeksklausuler, der knyttede prisfastsættelsen på adskillige landbrugsvarer til pristallet. Derimod bevares pristalsreguleringen af den lovmæssige fastsatte minimumsløn, som imidlertid kun har direkte betydning for 5 % af de franske arbejdere. De meget lave huslejer, der gælder i ejendomme opført før 1948, forhøjes fremtidig med 5–25 % hvert halve år. Pristallet påregnes at ville stige omkring 5 % som følge af devalueringen, nedskæringen af subsidierne og husleje-, takst- og afgiftsforhøjelserne, og i det store og hele går regeringens politik ud på, at prisforhøjelserne skal bæres af lønmodtagerne, uden at lønningerne sættes i vejret. Det er dermed udelukkende *forbruget,* som man tilsigter at få nedbragt, mens investeringerne skal opretholdes, bl. a. gennem de forhøjede statsudlån og -tilskud til investeringsvirksomhed, der fremgår af ovenstående tabel over statsbudgettet.

På baggrund af saneringsforanstaltningerne har den franske regering opnået »beredskabskreditter« i en række europæiske centralbanker og en gruppe private U. S. A.-banker, på hvilke den kan trække i tilfælde af midlertidige valutavanskeligheder. Det drejer sig formentlig ialt om ca. 450 mill. francs (3 mld. kr.).

Uden al tvivl drejer det sig her om de mest gennemgribende økonomiske indgreb, der er foretaget siden krigen, og man skal tilbage til Poincarés økonomiske sanering i slutningen af 1920'erne for at finde et sidestykke dertil. Og de liberalistiske foranstaltninger over for importen bryder med en århundredgammel protektionistisk tradition i Frankrig; illustrerende for,

i hvilket omfang man har tilladt sig at handle på tværs af de forskellige interessegruppers synspunkter, er det, at 90 procent-liberaliseringslisten blev offentliggjort uden nogen forudgående forhandling med erhvervene.

Interessegrupperne har naturligvis rejst protester, men til uroligheder i form af strejker, tilbageholdelse af fødevareleverancer eller lignende aktioner er det endnu ikke kommet, og organisationernes politiske indflydelse synes at være så svækket, at det forekommer meget tvivlsomt, om de skulle kunne slå saneringsbestræbelserne i stykker.

Franske konjunkturtal (sæsonudjævnede).

	Mængdeindeks for detail-omsætningen i ikke-fødevare-brancher	Produktions-indeks for industrien[1]	Indeks for antal beskæftigede i by-erhverv[2] (ultimo)
	1950 = 100	1952 = 100	1954 = 100
3. kvartal 1957	173	146	105,7
4. – –	165	152	106,2
1. – 1958	164	157	106,4
2. – –	165	157	106,1
3. – –	162	154	105,5
4. – –	..	154	104,7

Kilde: »Études et Conjoncture« januar 1959 og »Bulletin mensuelle« februar 1959
[1] Incl. minedrift, gas- og elværker.
[2] Excl. offentlig administration og husmedhjælp.
Anm. Tal for tidligere perioder, se Økonomi og Politik 1958, nr. 1, side 82–84.

Den standsning af den franske konjunkturopgang, der indtrådte i foråret 1958, er i 2. halvår slået over i direkte nedgangstendenser. Den samlede beskæftigelse og industriproduktionen er gået svagt nedad, og befolkningens forbrug er faldet en del fra efteråret 1957 til efteråret 1958. Selv investeringsaktiviteten, der vedblev at stige helt frem til sommeren 1958, har i efteråret været faldende, og industrivirksomhederne venter dalende produktion i de kommende måneder.

Franske industrivirksomheders forventninger om produktionsudviklingen.

	Andel af virksomhederne, der venter, at produktionen vil:		
	gå op	gå ned	være konstant
	pct.	pct.	pct.
Udspurgt i juni 1958 om udviklingen i efteråret	23	24	53
Udspurgt i november 1958 om udviklingen i kommende 6 måneder	15	44	41

Kilde: »Étude et Conjoncture« januar 1959.

Konjunkturvækkelsen har sat sig tydelige spor i udenrigshandelsstatistikken for oktober kvartal, hvor eksportmængden for første gang blev højere end i tilsvarende kvartal året før, og importoverskuddet blev mindre end i noget andet kvartal i de sidste tre år.

Pris- og lønniveauet har været omtrent konstant siden forsommeren 1958.

KONJUNKTURUDVIKLINGEN

Konjunkturforløbet i de seneste måneder kan sammenfattes således:

England: Regeringens ekspansive foranstaltninger har haft en hurtigere og kraftigere virkning end almindeligt ventet. Især har afbetalingsrestriktionernes ophør i september–oktober ført til en betydelig vækst i forbrugernes indkøb af varige artikler til benyttelse i hjemmet – møbler, elektriske husholdningsapparater, køleskabe o. s. v. – og detailomsætningsindekset har i oktober kvartal ligget 5 % højere end et år før, mens der tidligere på året 1958 kun var uvæsentlig fremgang at spore. Man må vist antage, at konjunkturnedgangen i England nu er bragt til standsning. I det nye budget ventes skattenedsættelser, som formentlig – da der måske bliver udskrevet underhusvalg til foråret – vil blive klækkelige. Hertil kommer, at investeringerne i de nationaliserede virksomheder vil vokse, og at nedgangen i eksporten ikke mere er så kraftig som i de tre første kvartaler af 1958. Det forekommer derfor ikke usandsynligt, at der i løbet af 1959 vil begynde en opgangskonjunktur i England.

Vesttyskland: Der er stadig støt fremgang i den samlede produktion og beskæftigelse, idet især boligbyggeriet, det offentlige byggeri, produktionen af personbiler og varige forbrugsartikler til benyttelse i hjemmet samt en række tjenesteydende erhverv viser fremgang. Derimod frembyder kul- og stålproduktionen og tekstilindustrien stadig billedet af stagnation. Importen af færdige industrivarer stiger stadig voldsomt og udøver en betragtelig ekspansiv virkning på konjunkturforløbet i de omgivende vesteuropæiske landes industri.

Italien, Holland, Finland og Danmark: Efter tilbagegang i begyndelsen af 1958 er konjunkturen nu opadgående, stærkest i Danmark. Betydelige overskud på betalingsbalancen har bidraget til, at den økonomiske politik er blevet lempet i 1958; i Finland regner man således med et overskud på vare- og tjenestebalancen på ca. 20 milliarder finmark (ca. 450 mill. kr.) mod et lille underskud året før.

Belgien, Sverige og Norge: Disse lande er præget af nedadgående konjunkturer, idet deres eksport af råstoffer som malm, kul, jern og metaller, træ og papirmasse er ramt af betydelige afsætningsvanskeligheder. Hensynet til betalingsbalancen forhindrer myndighederne i at gennemføre ekspan-

sive foranstaltninger af større omfang; dette gælder især Norge, som på grund af fragtraternes nedgang og en voksende nettoimport af skibe fik et underskud på vare- og tjenestebalancen på 1300 mill. kr. i 1958 (mod et lille overskud året før), men også i Sverige og Belgien giver betalingsbalancen anledning til bekymring.

Østrig og Schweiz: I disse lande råder økonomisk stagnation. Eksporten holder sig praktisk talt konstant, og heller ikke den indenlandske efterspørgsel er undergået større ændringer. Det relativt høje produktions- og beskæftigelsesniveau fra de forrige år er imidlertid opretholdt, og egentlige depressionstendenser synes ikke at gøre sig gældende.

Udsigterne for Vesteuropa i 1959: Med overhåndtagende sandsynlighed for opadgående konjunkturer i de to mest betydende lande – England og Vesttyskland – og med stærke opgangstendenser i en række af de mindre

Amerikanske konjunkturtal.

	Pristal, 1947-49 = 100			Industriproduktion 1947-49 = 100	Bygge- og anlægsvirksomhed[2] Mld. $		Arbejdsmarked			Detailomsætning[1] Mld. $	Udenrigshandel[6]		Personlige indkomster[7] Mld. $	Bruttonationalprodukt[7] Mld. $
	Engrospriser		Detailpriser		I alt	Boligbyggeri	Beskæftigede[3] Mill.	Arbejdsløshed[4] Mill.	Arbejdsløn[5] Cents		Import Mill. $	Eksport Mill. $		
	Samlet indeks	Landbrugsvarer												
1953.....	110	97	114	134	1,57	0,65	49,7	1,5	177	14,2	898	989	288	365
1954.....	110	96	115	125	1,72	0,78	48,4	3,2	181	14,2	853	1059	290	363
1955.....	111	90	115	139	2,05	0,92	50,1	2,7	188	15,5	944	1179	310	398
1956.....	114	89	117	143	2,63	1,07	51,8	2,6	198	16,0	1043	1432	330	419
1957.....	118	91	120	143	2,68	1,09	52,2	2,9	207	16,7	1077	1606	348	440
1958.....	119	95	124	134	..	..	50,5	4,7	213	16,6	..	..	354	438
1. kvt. 1957	117	89	119	146	2,51	0,93	..	3,1	205	16,4	1079	1683	342	436
2. kvt. –	117	91	120	143	3,13	1,22	..	2,9	206	16,6	1054	1698	348	441
3. kvt. –	118	92	121	144	2,76	1,21	52,5	2,7	207	16,9	1066	1478	352	446
4. kvt. –	118	92	121	139	2,32	0,95	52,5	3,0	210	16,7	1109	1566	350	439
1. kvt. 1958	119	97	123	130	2,25	0,86	50,0	5,0	211	16,3	1044	1349	348	427
2. kvt. –	119	97	124	129	3,37	1,32	50,0	5,2	212	16,5	1040	1395	351	430
3. kvt. –	119	94	124	136	3,43	1,49	50,7	4,7	213	16,7	1041	1258	359	440
4. kvt. –	119	92	124	140	2,73	1,26	51,4	3,9	217	17,1	..	1385	360	453
Okt. –	119	92	124	138	3,31	1,60	51,1	3,8	214	16,9	1153	1403	358	..
Nov. –	119	92	124	141	2,59	1,21	51,4	3,8	217	17,0	1085	1393	361	..
Dec. –	119	91	124	142	2,28	0,98	51,9	4,1	219	17,6	..	1359	360	..
Jan. 1959	120	92	..	143	..	..	50,3	4,7	219	17,6	..	..	362	..

Kilde: »Survey of Current Business«, udg. af U.S. Department of Commerce.
Tallene refererer til måneder eller til gennemsnit for 12, henholdsvis 3 måneder.

[1] Sæsonudjævnet. [2] Værdien af nye bygge- og anlægskontrakter. Til og med 1955 omfatter tallene 37 østlige stater, fra 1956 48 stater; tallene for 1956 for de 37 østlige stater var: ialt 2,05, boligbyggeri 0,84. [3] Antal lønmodtagere uden for landbruget ifl. Dept. of Labor. [4] Beregningsgrundlaget noget udvidet fra 1954; mindre ændringer fra januar 1957. [5] Gennemsnitlig timefortjeneste i fabriksindustrien. [6] Specialhandel. Eksporten omfatter ikke militære gaveydelser. [7] Udjævnet for sæsonsvingninger og omregnet til helårsbasis.

lande forekommer det sandsynligst, at et almindeligt vesteuropæisk konjunkturopsving vil tage sin begyndelse i løbet af året 1959, og at også de lande, der i øjeblikket er præget af stagnerende eller svagt nedadgående konjunkturer, efterhånden vil blive trukket med i opgangen, når afsætningsvilkårene for deres eksport bliver forbedret.

U. S. A.: Konjunkturopgangen er fortsat i de senere måneder, omend måske i et noget langsommere tempo. Industriproduktionen har knap nået niveauet fra før nedgangen, men det samlede nationalprodukt synes at have indhentet tilbagegangen fra efteråret 1957 til foråret 1958, idet aktiviteten i en række tjenesteydende erhverv samt i bygge- og anlægsvirksomheden nu ligger højere end i sommeren 1957. Arbejdsløsheden ligger fortsat på et højt niveau. Regeringen og centralbanksystemet synes ikke at ville føre en mere ekspansiv økonomisk politik, der kunne skabe fuld beskæftigelse, men er indstillet på at bekæmpe pris- og lønstigningerne gennem en tilbageholdende politik med et balanceret unionsbudget og noget strammere kreditpolitik end den, der herskede under nedgangskonjunkturen. Efter den store valgsejr bliver det imidlertid den demokratiske oppositions synspunkter, der bliver afgørende for den økonomiske politiks udformning, og demokraterne synes åbenbart indstillet på en mere ekspansiv linie.